

fiske

Jämtlands län

»Tänka sig, här bor vi – mitt i sportfiskets högborg«

För mycket datorjobb och för lite tid utomhus, tänkte jag bekymrat en stelneckad morgon.

Och faktiskt, det var som om chefen läst mina tankar!

"Elin, sa han, skulle du kunna tänka dig att sticka ut i länet och fiska, träffa fiskeproffsen och skriva fiskereportage?"

Gissa vad svaret blev? Vilket drömjobb!

Jag har i och för sig aldrig varit någon storfiskare. Egentligen har jag väl alltid saknat det där speciella tålamodet och inte riktigt förstått tjusningen med att ägna timme efter timme åt att lura lite fisk – förutom att slappa med ett metspö under varma sommarkvällar förstås.

Lite egendomligt när jag bor här? Ja, jag förstod inte bättre. Då.

Kvinna eller man, ung eller gammal. Alla borde vi ju springa ut i vattendragen, insupa friskluften och njuta av adrenalinkicken från fiskens hugg – känna stöten som går från spöspetsen och rakt in i hjärtat!

Som ni hör så har jag ömsat skinn, skaffat nya glasögon, skrubbat av mig den gamla pälsen. Det här uppdraget, som ni nu håller i handen, har gett mig blodad tand för en helt fantastisk fritidsaktivitet. Och jag har fått chansen att skåda de mest drömlika platser! Tänka sig. Här bor vi – mitt i sportfiskets högborg!

Men hur beskriver man detta fiskeeldorado till län – större än nationen Holland och med 220 starkt skiftande fiskeområden – i en liten broschyr?

Nog har det varit svårt att sälla mellan fiskepärlorna alltid, men till slut utsågs ett antal vattendrag runt om i länet – och det visade sig bli en härlig uppsättning av varierande fiskeäventyr!

Tillsammans med lokala proffs och hänförda fisketurister har jag njutit av friska fjällsjöar och dimmiga tjärnar, lummiga skogsbäckar och strida älvar. Vi har fjällfiskat till häst, flytringsfiskat efter storabborre, håvat sik i kolsvartaste natten och vågat oss ut på rödingfiske på makabert tunna nyisar.

Välkommen in i jämtarnas och härjedalingarnas värld!

Elin Andersson

17 000 sjöar • 280 mil strömvatten • 100 000 fisketurister

- 05 Susanne Reuter
- 08 Flugfiske
- 12 Lycka x 2
- 14 Trolling
- 18 Välsignat fiske
- 20 Strömmarnas dam
- 24 Vattenland
- 26 Fjällfiske
- 30 Flytring
- 31 Långdrag
- 34 Sikhävning
- 38 Nyis
- 40 Stig Johansson
- 43 Isfiske
- 46 Recept
- 49 Fiskevärd
- 51 Fiskeåret

I forsar, sel och strykor slingrar sig Ammerån fram genom mörka skogar och djupa dalgångar.
– Här dricker jag vattnet direkt ur älven. Helt otroligt, det är bara att lägga sig ner och dricka! ropar Suzanne Reuter över den otyglade älvens brus.

REUTER PÅ HUGGET

Rufsig i håret, osminkad och nyvaken kommer Suzanne Reuter in i köket hos Birger Ajax på Ammeråns fiskecamp.

Cleo, Svensson Svensson och Yrrol sveper förbi i minnet, och skrattet ligger redo i magen innan hon ens öppnat munnen.

Men fiskeintresserad? Det rimmar inte riktigt med bilden av henne; trendig elegant storstadskvinna, fashionabel folkkär komiker.

– Jag är verkligen hooked alltså, jag kan inte hålla mig härifrån, säger Suzanne och sätter sig i kökssoffan med en kopp kaffe.

Suzanne kom till Ammerån första gången 1999. Då var det forsränning som hägrade – idag är det snarare fridfullheten som lockar.

»Det är guld att Europolitan inte har täckning här«

– Jag kommer hit tre, fyra gånger per år. Ofta ensam. Fiskar, vilar, plockar svamp. Det är otroligt vad mycket den här älven och naturen ger mig.

– En gång hittade jag en jättevacker björnbajs. Jag fotade den från alla vinklar! skrattar Suzanne.

Så lik sig. Precis som på filmduken. En fullständigt fångslande utstrålning.

Vi drar på oss vadarstövlarna och åker en bit uppströms fiskecampen.

Suzannes bästa fiskeminne är när hon flugfiskade för första gången, här i Ammerån, och överlistade sju öringar.

– Men i övrigt är fisketurerna ganska lika från en gång till en annan. Men ändå lika härliga förstås! Jag älskar framför allt de ensamma nätterna här ute i älven.

Hon kliver ut i strömmen och kastar ut med elegant, rytmisk spöföring. Flugan dimper ner helt perfekt – som en utsökt dessert för en gulbukig skogsöring.

– Fisket är meditativt, det försätter mig i ett tillstånd av lugn. Och ändå ligger det liksom en upphetsning och lurar hela tiden.

Suzanne berättar om hur hon lärt sig flugfiska, att det tar tid, men att hon inte känner någon prestationsångest.

– Fast ibland när någon frågar om mina fiskeresultat så drar jag till och säger "Ja fan, jag drog en baddare på en Europa 12:a", berättar hon med tillgjort stöddig röst och ser full i sjutton ut.

Hon låter linan glida med strömmen, låter flugan jobba hela vägen ut – precis som Birger Ajax lärt henne.

– Jag tycker att jag är ganska duktig faktiskt. Men så ligger det ju en förmåga i mitt yrkeroll att kunna häрма. Jag härmar helt enkelt duktiga flugfiskare, säger Suzanne och gör ett nytt långt kast mot en inbjudande forsnacke.

Uppströms ser man hur stranden bitvis kantas av långa, metertjocka stenmurar. Dessa så kallade stenkistor finns kvar sedan flottningens dagar och underlättade timrets färd vidare ner mot Indalsälven och ut mot kusten. De står där som monument i den numera orörda älvfåran.

Från slutet på 1970-talet fanns

också framskridna planer på en vattenkraftsutbyggnad av Ammerån, men älvens många beskyddare gjorde hårt motstånd och lyckades 1990 få till stånd ett skydd mot reglering.

– Kampen för Ammerån är ytterligare en njutning med att komma hit. Jag gillar att ta del i sådant som gör skillnad, säger Suzanne.

– Jag vill också att mina barn ska ta del av den erfarenheten. Att de ska känna att man kan påverka politiskt och att livet inte bara är upp trampade stigar och tillrättat.

Vi åker vidare längs den snirkliga väg 344 som på behörigt avstånd följer den sex mil långa älven. Vid ett lugnare parti av älven stannar vi och hoppas på en kamp med Ammeråns fina harrbestånd.

– Det här med fiske är inte så mycket jaktinstinkt för mig. Nej, det är mer känslan att dra upp min egen fisk och middag, säger Suzanne och binder fingerfärdigt på en Ammeråfluga.

– Jag älskar att steka harr så den vrider sig i pannan. Eller grilla en röding i folie med bara salt och smör. Man behöver inte konstla till det så mycket med så fin fisk.

Suzanne poängterar också en företeelse som för många har förvandlats till en efterlängtat lyx.

– Det är så guld att Europolitan inte har täckning här, säger hon och tittar upp mot de höga åsarna kring älven.

– Men så fort jag kommer tillbaka till Frösö flygplats så börjar mobilen att tjata "Beep, beep. Tillbaka till verkligheten, Suzanne Reuter!"

Utan reglering fick Ammerån behålla sina höga naturvärden och hela den vackra älven – från Hammerdal till Ammer – blev till slut skyddad som naturreservat 2003.

Dammån är Kari Lautamäkis absoluta favoritvatten. Här har han i årtal kämpat med att överlista storöringarna som vandrar upp från Storsjön.

Flugfiske

– EN GENUIN UTMANING

Flugfiske är ett klurigt kapitel. Dammåns storöring likaså. – Det tog mig fem år innan jag fick en enda fisk i Dammån, så detta är en verklig utmaning. Kanske Jämtlands största, förvarnar Kari Lautamäki.

Inte tu tal om det, vi tog oss vatten över huvudet när vi beslutade att besöka den svårflörtade Storsjööringens hemvist. Dammån är inget vattendrag för sportfiskare med bräckliga kunskaper i flugfiske – men frestelsen blev för stor... Väl medvetna om våra brister var vi i alla fall strategiska nog att slå följe med en kunnig guide.

Kari Lautamäki, ägare till fiskeaffären Wild Gim Fishing i Östersund, har i flera års tid ägnat sig helhjärtat åt detta legendariska sportfiskevatten. Han känner till Dammån in till minsta hölja och han visar sig dessutom vara en utmärkt guide och lärare – som gärna delar med sig av goda tips och oskrivna regler.

Först instruerar Kari oss i de generella grunderna, såsom att undvika ljusa kläder, att fiska nedanför ett strömparti om det är varmt i vattnet (mest syresättning där) och

att vada så lite så möjligt men att gå några steg nedströms för varje kast.

Och så lite etik, något som Kari speciellt poängterar.

– Gå inte ut i vattnet nedströms någon som står och fiskar. På tok för många bryter mot denna mycket grundläggande regel. Fråga först eller gå så långt ner att du når nästa naturliga fiskesträcka.

Vi sätter oss i skogsbrynet en bit ifrån vattnet och gör i ordning fiskeutrustningen.

Valet av rätt fluga kräver både kunskap och fantasi och är i sig själv nästan en rituell handling.

– Jag använder likartade principer som vid havsöring- och laxfiske, berättar Kari medan han gräver i sin flugask.

Han går inte in på några detaljer utan nämner bara några generella sanningar.

– Om det är solljus och varmt vatten,

använd ljusa och tunt dressade streamers. Fiskar över kilot äter inte insekter annat än vid stora kläckningar, utan har övergått till fiskdiet. Så vi ska använda streamers som imiterar småfisk.

– På hösten är öringen revirhävande och då använder man med fördel färgrika flugor. Om det är mörkt ute så används mörka flugor, vilka från fiskens synvinkel blir som en siluett mot himlen.

Kari förser oss med passande utrustning och egenhändigt bundna streamers. Bland annat får vi prova ett (hemligt) ryskt mönster.

– En gång knöt jag på den här flugan och fick en öring på 1,7 kg i mitt första utkast. Jag släppte tillbaka den, gjorde ett nytt kast och fick en lika stor öring igen! Efter de två kasten i Dammån kunde jag nöjd åka hem!

»Armbåge in, underarm upp, stopp vid 13, linan sträckt bakåt, underarm fram till 10«

Under lekvandringen från Storsjön, via Dammån och långt upp till fjälls passerar Storsjööringen en fisktrappa strax ovanför Hallen. Hela sommaren noteras fiskarnas vikt inför drygt 7000 nyfikna besökare och webbkamera. Sommaren 2004 passerade 938 öringar med medelvikten 1,63 kilo fisktrappan. Största öringen vägde 5,5 kilo.

Kari binder flugor som efterfrågas runt om i världen, så förhoppningarna är stora när vi beger oss ut i vattendraget. Nu är vi redo att sätta koncentration och koordination på test.

"Armbåge in, underarm upp, stopp vid 13, linan sträckt bakåt, underarm fram till 10". Likt en mantra upprepar jag Karis instruktioner i huvudet – en vägledning delvis olik den jag tidigare fått lära.

Försök på försök. Linan fastnar titt som tätt i buskarna och när jag väl får ut den i strömmen, ja, inte "dimper flugan ner" sådär fint som den ska...

Tekniken tar all min uppmärksamhet och jag glömmer tid och rum. Utan att jag märker det så har jag blivit helt ensam. De andra har rört sig nedströms och kommit ur sikte.

Men det är rätt skönt. Nu är det ingen som ser hur det trasslar för mig. Kanske är det just därför som jag börjar få in snitsen i kasten. Linan skjuter ut över vattnet och flugan lägger sig helt perfekt i strömmen.

Flugfiske är ett tjugigt fiske och jag njuter fullt ut medan det röda kvällsljuset sänker sig över den slingrande ån.

Knak.

Hela kroppen fryser plötsligt till is. Något rör sig på andra sidan ån.

Dammån är inte mer än tio meter bred

där jag står och på båda sidor växer tät blandskog.

Det kan ju vara en älg, eller ett sött litet rådjur. Men om man står ensam i en sådana här björnmarker så bildas det automatiskt en stor rufsig björn på hornhinnan.

Det klart att björnarna också tränar efter Dammåns feta fiskar... och det far genom mitt huvud att det är rätt långt till bilen...

Herregud, var är de andra?

Trots all adrenalin så noterar jag ändå perfekta strömnackar och höljor, potentiella ståndplatser för storöring, och det smärtar att gå förbi dem utan att prova lite. Hur kan man vara så skärrad och ändå vilja fiska?

Jag andas ut när jag hittar dem bakom nästa åkrok. Medveten om att Kari har större björnfrossa än jag, så säger jag inget utan fiskar lugnt vidare.

Det närmar sig midnatt och enda fångsten är en liten öring som får leva och växa på sig. Men vi visste ju vad vi gav oss in på... I Dammån finns det mycket och ordentligt stor fisk, men man får sänka sina ambitioner och vara beredd på att inte få något alls.

– Men man kommer ju ändå aldrig tomhänt från skogen, säger Kari Lautamäki hurtigt när vi traskar hemåt i den ljumma sommarnatten

Dammån är ett vattendrag som i otaliga krokar slingrar fram genom ett direkt själavårdande skog- och fjällandskap. Om man kliver i en kanot eller kajak strax nedströms Dammåns fiskecamp och paddlar mot Ockesjön, Kvissleströmmarna och vidare ner till Storsjön, så får man en lagom en- eller tvådagarsstur – förstås beroende på fiskeambitioner!

Föreställ dig den vackraste fiskedröm och multiplicera den med två. Då börjar man kunna ana vad en sportfiskare från Östersund fick uppleva sommaren 2004. Med mindre än en månads mellanrum landade Björn Eriksson två jätteöringar i Kvitsleströmmen.

Fiskelycka X 2

5,8 KG

8,1 KG

Björn Eriksson hyr en liten stuga vid Kvitsleströmmen strax söder om Mattmar och tillbringar mellan 350-400 timmar här varje sommar.

– Kvitsleströmmen har utan tvekan Jämtlands intressantaste fiske. Här passerar både Dammåringen och Storboöringen på väg till sina lekplatser och annan Storsjööring går upp hit för näringssök. Dessutom misstänker vi att det finns ytterligare en stam som leker i själva Kvitsleströmmen.

Han talar varmt om strömmens högklassiga fiske, även det fina harrfisket under framför allt sommarnätter och höstdagar.

– Men ett sådant fiske som det varit i Kvitsle i sommar, det har jag aldrig upplevt. Utöver mina två storfångster har det också blivit många 2-3 kilosöringar. Helt fantastiskt!

Så här berättar Björn om sommarens två enastående höjdpunkter.

”Det var söndagen den 27 juni som det hände. Det var kanonväder, varmt t-shirtväder och jag stod vid en av mina säkra ståndplatser för öring i Kvitsleströmmen. Jag hade en tid att passa i Östersund så jag tittade på klockan. Den var precis 16.00 på eftermiddagen – inte en tid då jag vanligtvis fiskar – och plötsligt kastas jag in i kamp med en riktig bjässe till fisk!

Öringen gjorde tre-fyra riktigt långa rusningar och varvade med att tjurstålla sig. Jag vet inte riktigt hur de gör det, men fiskar som är så där stora kan tvärnita och liksom nypa sig fast i strömmen. De brukar dessutom kunna sno reven runt stenar

»Min första reaktion var att vilja släppa henne. Det kändes ju inte ens som en fisk, kanske mer som en hund«

och nöta sönder tafsen. Eftersom jag bara använde en 0,25-tafs så kunde jag inte sätta hur mycket press som helst, så jag fick gå ut och skrämma fram den flera gånger.

Det var vid en forsnacke som öringen högg och under kampen drog den sig nedströms mot en starkare ström. Hade den lyckats ta sig ner dit hade det varit kört, men precis innan den nådde fram så lyckades jag mota den mot häven. Men, klassiskt nog, så var nu häven för liten och då var jag förstås riktigt illa ute. Till sist lyckades jag ändå, efter 55 minuters kamp, bokstavligen trycka ner den i häven.

Jag hade en kompis med som vittne och senare vägdes den in på flera olika vågar. Den vägde 5835 gram och är den största jag någonsin tagit på fluga!”

”Det var vid 23-tiden på kvällen den 21 juli som det hände igen. Jag och min sambo fiskade från båt i nedre Kvitsleströmmen. Karin fiskade med flugspö, så då använde jag haspel med wobbler i stället.

Plötsligt högg det till och bar iväg rejält. Efter bara några sekunder förstod jag att det var något stort. Fisken rusade iväg drygt 150 meter och när jag insåg att reven höll på ta slut så blev det dramatiskt

i båten. Vi var tvungna att ankra loss och följa med i strömmen.

Alltså, utan båt hade det här aldrig gått, efter rusningen var det bara någon meter rev kvar på rullen. Det var också så tur att jag hade en huggkrok i båten som jag brukar haka gädda med, för den här fisken hade aldrig fått plats i en häv. Första gången som fisken kom upp underifrån båten och välvde ytan, så lyckades jag sätta huggkroken under hakan på den.

Det visade sig att den hade mulat sönder trekroken på wobblern. Den satt bara fast i en krok, så en enda rusning till så hade den säkerligen farit för mig. Öringen vägde 8,1 kilo!

Jag hade himla tur med upptaget av fisken, däremot var det inte av tur som jag hittade fisken. Jag känner till den där djuphålan. Någon fick en liknande fisk i den här hålan i slutet på 1980-talet.

Sådant här händer nog bara en gång i livet – men jag måste poängtera att det var en upplevelse blandat med vemod. Min första reaktion var att vilja släppa henne. Det kändes ju inte ens som en fisk, kanske mer som en hund! Och det var en hona som måste ha varit jättegammal och haft bra gener. Ja, det var vemodigt, jag undrade ju om jag verkligen ”hade rätten” att ta ihjäl henne. Men det var ju en troféfisk...”

TROLLING

Påtaglig spänning och förväntan. Tre tävlingsdagar med cirka 130 taggade deltagare – och en pirrande vetskap om Storsjöns stora bjässar!

När startskottet går av rusar Team Camytis båt ut ifrån land, långt snabbare än de andra 50 båtarna.

Oj, för tusan, jag är helt oförberedd och lugnt fotograferande. Jag kunde ha kastats överbord! Trodde jag verkligen att jag satt i en eka, eller vad?

Det är första tävlingsdagen av tre i Storsjötrollingen, den fjärde deltävlingen i Swedish Trolling-Masters 2004, och jag klamrar mig fast i Peter Johansson och Hans Skoglunds välutrustade båt.

Båten är försedd med en mycket dyr fiskeutrustning, där bara betena har ett värde av sådär 200 000 kronor, och drivs med två 140 hästars fyrtaktsmotorer. Det var alltså det muskelparet som jag inte noterade när jag tryggt tog plats i båten...

Uppenbart novis, min allra första erfarenhet av trollingfiske.

Med hjälp av GPS hittar killarna snabbt ut till den sträcka som de provfiskat redan dagen innan och bestämt sig för att köra. Tio revar kommer snabbt i vattnet, varav »

fyra på pulklinor på vardera sida om båten och två djupriggar på cirka 30 meters djup.

– Hamnade Atomizern i mitten på din sida, Hasse? Bra, jag har en viss förhoppning på den, säger Peter och det allvar som avspeglas i hans röst får det att börja kittla i magen.

Just ja, Storsjön. Det kan faktiskt fastna rejäla baddare på kroken i det här vattnet. Inte bara Storsjödjuret – som jag i smyg håller ett öga efter – utan ordentligt fina exemplar av unik Storsjööring och svårflörtad Kanadaröding.

– Mörkt väder, mörka beten. Ljust väder, ljusa beten, säger Hans och letar runt i ett otal draglådor med de mest fascinerande färger på "pluggarna".

Hans Skoglund är till yrket hydraultekniker, men han designar också beten och spön för Abu Garcia. Han bor i Stockholm, men som han leende uttrycker det "Jag varvar betongen med friskluft så ofta det går."

Vi kör i lugnt tempo, 1,8-2,5 knop, och hela tiden med koll på betenas rörelser. Att de inte snurrar eller, förstås, om det möjligtvis rycker i dem.

– Det här är en speciell livsstil, säger Peter och tittar ut över vattnet.

Peter Johansson är fiskeguide i Nynäs- hamns skärgård och påtagligt belåten med sitt yrkesval.

– Ett hyfsat bra kontor, va? påpekar han och ler förnöjsamt.

De tunga molnen har nu skingrats och solen bryter fram.

Rätt plats vid rätt tidpunkt – en högst obestridlig slogan för fiskesporten. Det fick jag bittert erfara när jag avböjde att följa med Team Predator ut på lördagen. "Det skrek i reven" berättade vinnarlaget om fångsten av 8-kilosöringen.

– Trollingen är oftast som bäst vid sydvind och vid vindomslag, säger Hans och ser bekymrat upp mot himlen.

Vädret förblir stabilt, solen fortsätter gassa och Storsjön stillnar. Det klara, kalla vattnet med ett djup på över 80 meter ligger alldeles spegelblank.

Storsjön, Sveriges femte största sjö, omgärdad av fjäll och frodig jordbruksbygd. Sagolikt vackert.

Den jämtländska stoltheten riktigt svider i mitt bröst...

Vi kryssar oss fram över sjön i saktamak. Stilla och rofyllt. Timmarna går. Då och då rycker det till i spöna och pulsen går upp. Men den dalar snart igen. Det är fisk över 50 centimeter vi tränar efter, men ingen av de fiskar som gästar båten är stora nog att våga in.

– Nej, vi skulle ha satsat på löja idag,

»Mörkt väder, mörka beten – ljust väder, ljusa beten«

säger Peter när klockan närmar sig 18.00 och invägning.

– Håller du i dig nu? frågar Hans retsamt och trycker den gudomliga gaspedalen i botten och styr mot land.

Tillbaka i Hallens marina möter vi en uppsluppen skara tävlande och lokalbefolkning. Invägningen har börjat och det väntas fiskauktion, middag, pub och musik.

Själv kan jag inte delta fler tävlingsdagar, men på lördagen efter tävlingens slut möter jag de tävlande när de kommer in till land, bland andra de prominenta gästerna Team Alva från Tyskland. De har fiskat lite här och där i världen och kommer till Sverige flera gånger om år.

– Det är första gången på Storsjön, men det blir definitivt flera, säger Peter Bähr, kaptan i Team Alva.

– Det här är den bästa deltävlingen hittills. Perfekt anordnat och så gemytligt. Bybefolkningen hjälps åt att ordna tävlingen och på kvällarna umgås alla och byter erfarenheter.

– Och jag har aldrig sett så mycket huggvillig fisk, tillägger han entusiastiskt och visar upp en rejäl öring på över tre kilo.

Snart kommer också medlemmarna i vinnarlaget Team Predator i land. Med leenden upp till örönen.

– Det här kommer aldrig att hända oss igen!

– Bam! En åttakilosöring. Det skrek i reven!

– Du skulle ha följt med oss ut idag. Där missade du nåt!

Kyrkoherde Klara Lundborg bor längs den berömda Fiskevägen och ägnar sig helhjärtat åt allt slags fiske.
– Fiske är så hälsosamt för kropp och själ, säger hon.

Välsignat fiske

Sensommar och strålande sol. Vi kör längs Fiskevägen som går från Krokombölen över Valsjöbyn till Namsos i Norge. Längs denna 30 mil långa väg finns allt som en sportfiskare kan önska sig.

Kanske är det just därför som Klara Lundborg har bosatt sig i byn Hotagen – så strategiskt bland rödingstina fjällvattnen, älvar med storvuxen öring och harr, och skogsbäckar med pigga bäcköringar.

– Sommartid fiskar jag flera gånger i veckan och mitt absoluta favoritfiske är att gå med långspö, berättar Klara när vi möter henne vid bron över Toskströmmen.

Det är just mete med långspö hon ska ta oss med på. Vi åker en bit bortom Toskströmmen och går upp längs en brant stig som omgärdas av riktigt gammal och skäggig granskog.

På vägen upp berättar Klara om hur fiskeintresset växte fram.

– När jag var liten tog mamma med mig ut och fiskade i vattnen kring Krovåg. Mycket för att det var kul och avkopplande, men visst behövde vi tillskottet på matbordet också.

– Hon tyckte verkligen om att fiska min mamma. Ofta gick vi längs bäckarna med långspö och på vårvintern var vi med på pimpeltävlingar mest varenda helg. Det var nog så jag lärde mig att älska naturen.

På långt håll hör vi bruset från Hasslingsåfallet och så småningom övergår barrstigen i hala klippvallar. Vi står länge och beundrar hur Hasslingsån stör-

tar ner genom den djupa skogen och slipar klipporna runda längs stränderna nedanför vattenfallet.

– När mitt barnbarn Johannes var fyra år fick han ett kastspö av mig. När han var sju år fick han lära sig att fiska med långspö. Precis där i höljan på höger sida fick han säkert 30 öringar, ropar Klara över vattenbruset.

Hon ler stolt över minnet medan hon gör i ordning sitt fiskespö.

– Även barnen ska ha bra fiskeredskap. De kan vara väldigt enkla, men det ska inte vara något kرافs. Då blir det inte lika roligt att fiska.

Klara sätter en riktigt fet mask på kroken och travar en bit nedströms med sitt långa metspö.

– Det gäller att smyga. Det kan stå öring under marken där vattnet har gröpt ut grottor i strandkanterna.

Där vattenmassorna lugnat sig och ån återigen slingrar sig fram, svingar hon försiktigt ut reven och låter masken glida nedströms precis ovan botten.

– Finessen med långspö är att man når vattnet utan att skrämman fisken, säger Klara och riktigt skiner av tillfredsställelse var gång hon lyckas lura fast en sprattlande liten öring.

Hon berättar om vilka härliga fisketurer hon gjort med sina barn och barnbarn, både i Sverige och Norge, och talar varmt och engagerat om nyttan med att ta med barnen ut i naturen.

– Tänk om fler familjer kunde ge sig ut i naturen och fiska. Ge barnen en bra fritidssysselsättning så de inte går sysslolösa och gör bus i städerna.

Hon vänder ansiktet mot solen och drar ett djupt andetag.

– Här möts barnen av ostördhet och vacker natur och kan varva ner och stressa av i stället.

»Tänk om fler familjer kunde ge sig ut i naturen och fiska«

Klara är kyrkoherde i Hotagens församling och har årtal av själavård bakom sig.

– Som kyrkoherde ställs man ofta inför tråkigheter och sorg och det kan bli tungt att bära ibland. Medicinen för mig är att åka ut och fiska. Det renar själen och får mig att orka mer.

– På vintern blir det ofta pimping vid en tjärn eller sjö. Då kan jag ta skotern direkt från kyrkan och åka ut i fjällvärlden.

– Tänk, en gång fick jag 53 fina rödingar när jag pimplade. Men då sa min man att jag skulle få rensa fisken själv i fortsättningen, säger Klara och skrattar så hjärtligt.

Hon lyfter upp ännu en öring ur ån, tar lätt av den från kroken och låter den glida tillbaka ut i det kristallklara vattnet.

Thymallus Thymallus

I dans med strömmarnas dam

Nu ska det fiskas harr, och var åker man då? Jo, med fördel till storharrens rike Härjedalen. Här har man – inte för inte – utnämnt denna "Strömmarnas dam" till sin landskapsfisk.

Man slutar aldrig förundras över hur mycket naturen förändras på resan till södra delen av länet och Sveriges högst belägna landskap Härjedalen. Täta granskogar övergår i öppna, ljusa tallskogar; granskogens mossor ersätts av tallmoarnas karaktäristiska täcken av renlav och ljung; och sandåsarna och de stora stenblocken som spritts ut i landskapet vittnar så tydligt om inlandsisens skoningslösa framfart.

Naturen i Härjedalen är dock mycket mer komplett än så. Här finns karg hög-alpin fjällmiljö med ett 40-tal fjälltoppar som når 1000 meter över havet, och där emellan ligger frodiga dalgångar och karaktäristiskt härjedalska bygder.

Framför oss väntar nu två dagar av hän-

förande natur och, inte minst, ett enormt sportfiskeutbud – så till den grad att det faktiskt uppstår en viss svårighet att välja!

Med några lokala fiskekunnigas hjälp att sälla bland karamellerna beslutar vi till sist att besöka tre ganska olika vattendrag, som alla har välkänt rika harrbestånd: Ljusnan, en av de större norrlandsälvarna med en sex mil oreglerad sträcka genom Härjedalen, Råndan, en oreglerad skogs-älv som flödar genom Sveriges björntä-taste område, och Tännån som ligger inom Tännäs tämligen unika fiskevårdsområde.

Men först några väl genomtänkta inköp! Vi börjar med ett besök hos Gunnar Ekberg i Vemdalen som förgyller våra flugaskar med sin egna kollektion av harr- ➤

Harren – som fått sitt latinska namn Thymallus Thymallus för sin svaga doft av timjan – med sin karaktäristiska fena och stora lättrensade fjäll.

flugor. Sedan ett besök på turistbyrån i Hede för att inhandla ett var sitt lager av Härjedalens kanske mest kända fluga, den lokale flugbindaren Sonny Brännströms harrfluga "Svärmor".

Sådär, nu är vi redo för det efterlängtrade flugfisket! Vår första hoppfulla anhalt blir Ljusnan, Härjedalens kanske harrkaste vattendrag.

Men tyvärr, förutsättningarna är inte tipp topp vid älven denna morgon; vattenståndet är en aning högt och solen har inte lyckats locka fram några kläckningar.

Ljusnan får inte den chans hon förtjänar, men sådant är ju fisket. Vi beger oss i stället vidare mot nästa pärla, Råndan.

»Den legendariska Råndan – ett vilt oreglerat vatten«

Vi kör från Hede, via Råndalen till Dalsvallen och hela vägen bjuds vi på en hänförande utsikt över Sänfjället. Detta 1278 meter höga fjäll blev år 1909 en av Europas första nationalparker, och såsom dess majestätiska charm suger åt sig blicken blir det rent trafikfarligt. Våghållningen blir knappast bättre när vi dessutom får se en stor älg tjur trava över en myr strax nedanför fjället.

Strax söder om nationalparken ligger den ensligt belägna gården Dalsvallen.

När vi når dit har ägaren Lennart Fransson precis kommit tillbaka från en björnguidning med ett tv-team från Mitt i Naturen.

Min nyfikenhet skjuter genast i höjden. Jag vet att nationalparken tidigt gav de stora rovdjuret en fristad och att här finns järv, varg och lo, samt en av Skandinaviens starkaste björnstammar. Men hur ofta får man se björn?

– Hittills i sommar har jag sett björn vid närmare 80 tillfällen, varav 34 när jag varit ute på guidning. Men då letar jag ju upp

dem, i vanliga fall är det björnen som upptäcker dig först och sticker, säger Lennart.

Över en kopp kaffe berättar Lennart om sitt exotiska hem och arbetsplats. Förutom björnguidning så lockas hans gäster av vandring i nationalparken, älgjakt, högklassigt boende i stugbyn – och förstas fina fiskevatten och kurser i flugfiske.

– Ofta kommer det hit tyskar som aldrig ens hållit i ett metspö, så innan jag visar dem till naturvattnen häromkring brukar jag låta stärka deras självförtroende i min put-and-take-damm, säger Lennart.

Alldeles intill Dalsvallen flödar den legendariska Råndan – ett vilt oreglerat vatten med bestånd av grov öring och harr, och med anseende att vara ett av länets bästa flugfiskevatten.

– För att nämna ett exempel drog en fiskare upp en harr på 1995 gram förra sommaren. Och harrar som passerar kilosstrecket hör till vanligheten, säger Lennart.

Javisst, och det är därför vi är här! När vi kommer fram till Råndan har klockan nått mitt på dagen och solen gasar som vore det högsommar.

– Ser ni bäverhyddan där borta? frågar Lennart och pekar mot stranden på andra sidan strömmen. Vid djuphålorna bygger bävern sin hydda med ingång under vatten eller is.

Jaha, det är ju en bra ledtråd när man letar just harr, som ju trivs allra bäst i strömmens lugnare partier, såsom sel och djuphålorna.

Jag binder en "Svärmor" på tafsen och gör några kast. Jag känner stor tilltro till

denna omtalade fluga och till Råndan, men konstigt nog så förväntar jag mig inte att få fisk.

Men ack så fel jag hade! Jag skvätter till när det plötsligt vakar vid flugan – och lyckas givetvis uppbringa ett sådant där fånigt, tjejtigt pip.

Upp ur vattnet drar jag en Strömmarnas dam, en lilasilvrig skönhet med sin karaktäristiska ryggfena aggressivt och kamplystet uppfälld. Ingen troféfisk precis, men ett nog så adrenalinhöjande byte!

Några fina harrar senare har vi fiskat av två sträckor längs Råndan, vid djuphålan vid bäverhyddan och uppströms Nybodabron. Det har blivit kväll, magen knorrar efter mat, och det är dags att leta upp ett dukat bord.

»Tännån markerar gräns mellan fjäll och skog«

Planen för nästkommande dag är att prova nordvästra Härjedalens världsberömda harrfiske, så vi åker upp till Tännås och tillbringar natten längst upp i den vackra fjällbyn.

Ett strategiskt val kan man säga. Förutom att man får bo i stugor med strålande utsikt, så får man nämligen också fiska i övre Tännån – ett privilegium förbehållet gästerna hos jakt- och fiskearrangören Nättans skog och fritid. Ägaren Ingebrikt Bergman arrenderar en 4,5 kilo-

meter lång sträcka av Tännån sedan 1995.

När vi lämnar den lilla timmerstugan tidigt nästa morgon möts vi av en strålande blå himmel och årets kanske varmaste dag. Dessutom visar det sig att även Ingebrikt är så där härjedalskt gästvänlig och omtänksam. Han följer med oss ut till Tännån och visar oss ståndplatser, ger tips om flugor och hur vi bör fiska. Men även hur vi inte får fiska. Tännån nyttjas inte som ett skafferi utan här gäller bland annat kvotering och minimimått.

Och vilket fiske det blir! Stundtals kokar vattnet av harrarnas vak efter de många insekter som svävar tätt över strömmen. Det vakar faktiskt så mycket att det nästan stressar mig – framför allt när linan trasslar eller när jag råkar snärta av en fluga.

Många fina harrar låter sig luras av de flugor vi köpt i Vemdalen och av dem som Ingebrikt tipsat om. Däremot ger inte "Svärmor" några resultat, men det har också sin enkla förklaring: jag fick för mig att den flugan inte skulle fungera i Tännån – möjligen baserat på Ingebrikts svala intresse – så den åkte av efter några få kast.

Tännån markerar gräns mellan fjäll och skog och dess charm och spännande fiske håller oss fångslade hela dagen – trots att vi faktiskt hade ambitionen att prova andra intressanta vatten i trakten. Tännås fiskevårdsområde har nämligen hela 60 fiskevatten med goda bestånd av ädelfisk och vi hade även tänkt besöka både Tännås fiskecentrum och Rogen Naturum.

Men detta blev ett delikat smakprov av Härjedalen. Vi kommer tillbaka!

vattenland

Jämtland, vattenland. Skönheten finns i de stora dragen. En glittrande mosaik av sjöar och tjärnar. Älvarnas blå band mellan fjäll och skog. Källors vatten som stiger ur marken kallt och klart. Skönheten finns också i det lilla. Varje vattendroppe är en del av helheten. Varje kvadratmeter av älvens botten gömmer möjligheter till liv för fiskar, musslor, sländlarver och kräftdjur.

Vattnets ständiga rörelse är livsrikedomens nyckel. Strömmande, levande vatten som i ett aldrig sinande flöde bringar livgivande syre och föda till vattendragens inneväanare.

Det började vid inlandsisens smältande isrand. Portarna för olika livsformer öppnades åter. Och invasionen kom, som sporer och frön eller buret av vingar i luften, som markbundna arter eller via liv i vattnet. Varje vattensamling med sina lokala egenskaper. Varje sjö, bäck, å eller älv med sin vattenkemi, sitt klimat under olika tidsepoker, sin successiva påfyllnad av arter och deras inbördes balansakter. Flöden av vatten, arter på

vandring. Ett långsamt förlopp av anpassning där liv ryckt fram, från ingenting till en svindlande mångfald.

Vatten på resa, droppar på väg. Tillfälliga besökare. Kanske också återbesökare. Delar av det stora vattenhjul som snurrar från hav till land. Lyfts av solen som vattenånga från Atlanten. Förs av vindarna in över den europeiska kontinenten. Faller som stilla regn på Paris gator och blir en del av Seines vatten. Eller som skyfall över den polska slättbygden för att söka sig ut i floden Wisla. När kanske tillbaka till Sverige. Skyar av regn eller snö över våra fjäll i norr.

Vattenspanare nu. Sommarvandring vid älven. All rastlöshet är borta. Inga tankar drar åt annat håll. Blicken söker efter vak på blankstryket. Din blick. Älven viskar, berättar. Något om fortsatt färd. En resa tillsammans med vatten, växter och djur. Långt, långt härifrån. Långt bortom den tid som snart suddar ut dina spår vid stranden.

TEXT: LARS NORMAN

FJÄLLFISKE TILL häst

**Styrka, smidighet, koordination.
Spänning, njutning, utmaning.
I jakten på bra fjällvatten kan man ta hjälp
av små kvicka hästben. En adrenalinhöjande
upplevelse som kryddar fjällfisketuren.**

– **Luta er framåt** i uppförsbacke och bakåt i nedförsbacke. I övrigt låter ni hästen sköta jobbet. De vet själva bäst var de ska sätta fötterna, säger Elin Eriksson vid ekoturistföretaget Rid i Jorm.

Vi är åtta personer i gruppen, män och kvinnor, erfarna och oerfarna ryttare, och vi är här av flera olika anledningar. Alla söker förstås frisk fjällluft och lugn och ro.

– Stäng för guds skull av mobilen! är det första Anna Laurin från Stockholm säger.

Några är här för att lära sig om turridning för utveckling av egna ridverk-samheter, någon rekar aktiviteter till konferenser – och så är vi förstås några som är nyfikna på traktens omtalade fiske!

Vi njuter av utsikten medan hästarna

arbetar sig högre och högre upp bland Frostviksfjällen. Bygdens vackra jordbruks-landskap ligger i fjällsluttningar ner mot gnistrande sjöar. De höstfärgade dalgångarna omgärdas av låga fjäll med toppar som sticker upp här och där.

Väl uppe på kalfjället tilltar vinden och vi stannar till vid en rastplats intill en tjärn.

Jag hade gärna suttit kvar i vindskyddet en stund, men vår guide Björn Segelsbo trotsar vädret och kastar ut. Det dröjer inte länge förrän han hojtar till och håller upp en vackert guldgul öring på uppskattningsvis sju hekto.

En större spark i baken behöver jag inte. Jag drar ner mössan ordentligt och rusar ner till tjärnen. Bara några minuter senare har även jag en lika fin öring på draget. Jajamensan!

För varje fisk vi drar upp märker vi mindre och mindre av den kalla vinden. Fiskelyckans pulshöjare får mig snarare

att svettas. Tänk att det finns så exklusiva livsformer i dessa små pölar!

Inte lika förvånad är jag över hur smarrig en grillad röding i tunnbrödsstut kan vara. Friskluften har fått våra magar att kurra och vi mumsar girigt i oss den lyxiga lunchen.

Vi fortsätter i ytterligare tre timmar, upp över karga kalfjäll och ner genom dalgångar med knotig fjällbjörk och höga ormbunkar. Islandshästarna är imponerande små krabater som snabbt och med en fascinerande koordination och säkerhet bär oss fram.

När vi når tjärnen och kätan där vi ska övernatta, så ömmar det rejält i våra ovana sittben. Eftersom det dessutom precis börjat regna och vinden har tilltagit, så är vi mer än nöjda att sitta av och göra kväll.

Trodde vi.

– En äldre man från trakten har fiskat här i 50-60 år och han berättade att man »

»Stäng för guds
skull av mobilen!«

»Friskluften har fått våra magar att kurra och vi mumsar girigt i oss den lyxiga lunchen«

kan man få uppleva riktigt drömfiske i den här tjärnen, säger Björn där vi sitter och njuter av värmen vid kåtans eldstad.

– Ja, och det sägs faktiskt att det brukar vara som bäst när det är riktigt dåligt väder, tillägger Elin.

Jaha, sådär ja. Då var det slut med vilan framför brasan. På med regnkläderna och ut i ovädret.

Björn och jag går med ficklampor ut i den bäcksvarta natten och kastar ambitiöst längs den ena, tydligen grunda, sidan av tjärnen. Vi kastar fast flera drag. Inte ett napp och klockan närmar sig midnatt.

Så småningom blir längtan efter den behagliga sovsäcken för stark och vi stapplar försiktigt tillbaka mot det svagt

upplysta och sovande lägret.

Klockan sex på morgonen drar jag på de rökinpyrda och fortfarande lite fuktiga kläderna, smyger ur kåtan och ut i morgondiset.

Molnen ligger lågt över fjälltopparna och den röda himlen färgar av sig i den aldeles blanka och stilla tjärnen.

Alldeles ensam vandrar jag längs stranden och kastar, tänker lite förstrött på björn och järv, hör renars bjällror en bit bort.

Det hör inte till vanligheten att jag frivilligt kliver upp så tidigt på morgonen och inte heller att jag går ut ensam i en sådan här vildmark. Men något lockar. När jag tänker efter så är det mitt nyuppvaknade

fiskeintresse som så enkelt fått mig att trotsa otryggheten.

Jag är ute i flera timmar, passerar helt oväntat gränsen in till Norge, får några småöringar vid utloppet. Jag sätter mig och mumsar blåbär vid en fullkomligt blå ristuva och varvar med en bit choklad.

Jag dröjer vid tjärnen lite för länge och missar frukosten, tunnbröd och öringarna som vi fiskade dagen innan. Det har blivit hög tid att sadla och bege sig tillbaka ner till Jormvattnet igen.

Resten av gänget ska vara ute i ytterligare två dagar och vi ser avundsjukt på hur de vadar med hästarna i tjärnen innan de försvinner upp bland de norska fjällen.

Röding

på långdrag

Snabba roddrag, glid sakta, snabba roddrag igen.
 – Man ska ro som vore man på snusen. Orytmiskt i hastighet och riktning. Då skiftar man dragets djup, säger Yngve Olsson där vi kryssar fram över fjällsjön.

Jormvattnet och Jormlien, två närliggande byar som kort och gott kallas Jorm. Gårdarna ligger vackert längs den långsträckta Jormsjön och de högst belägna har en utsikt som förverkligar ordet Hänförande.

– Vi har tur med vädret. För bara några timmar sedan rasade vinden fram. Slet med sig båtar och välte soptunnor, säger campingvärderna Yngve Olsson och lösgör båtar vid fiskecampen i Jorm.

Vi väljer åror framför båtmotor och glider tyst ut över sjön. Dimman vindlar kring fjälltopparna, regnbågen skimrar i nordväst, vinden är stilla och när solen sprider sitt ljus över fjällsluttningarna så känns det som att sitta mitt i ett vykort!

– Vi ska ro över ganska grunt vatten och det räcker fullgott med dryga 15 meter lina, säger Yngve.

Fyra röda skedar ska locka Jormsjöns bjässar att suga i sig masken – och kroken – som vi gillrat längst ner på reven.

– Ett långdrag som kallas VM-släpet har gått bäst här i sjön. Antingen originalversionen i koppar eller så Black Molly, avslöjar Yngve.

– Även skeddrag och wobblers funkar förstås, men då får man i första hand öring, sällan röding. Då måste man köra fortare med båten också, så det går inte att fiska med långdrag samtidigt.

Stordelen av sommargästerna vid fiskecampen i Jorm använder dessa fiskemetoder, vilka fungerar utmärkt även vid familjefiske.

Och det var verkligen familjefiske vi fick vara med om denna dag.

– Pappa, säger 6-åriga Linus som håller fiskespöt stadigt mellan sina små händer.

– Pappa, det är nå t på kroken!

Han får snabbt hjälp av mamma Lotta som sitter närmast i båten. Det verkar vara något tungt, men spötöppen är helt stum.

– Nämen, det är en sten! utbrister Lotta skrattande.

Det låter ju otroligt, men det var faktiskt en sten. Linus blir besviken och surmulen, men så fort reven halats ut igen återkommer hopfullheten i hans ansikte.

– I Jormsjön får man lika mycket öring och röding. Och i år har de varit större än vanligt, fortsätter Yngve när lugnet åter lagt sig i båten. »

Rödingen, *Salvelinus Alpinus*, ursprungligen en havsfisk som blev instängd i fjällvattnen efter senaste istiden. Numera fullt anpassad och vanlig i Jämtlands och Härjedalens kalla fjällvattnen och tjärnar.

»Pappa! Det är nåt på kroken!«

– I regel är det öringarna som det blir lite storlek på. För ett tag sedan drog man upp en öring på 5,4 kilo, och det är inte ovanligt med 1,5-kilosbitar. Rödingarna är mindre, uppåt två, tre kilo som mest.

Ok, då siktar vi på fem kilo då, tänker jag målinriktat och försöker med tankens kraft sprida huggvillighet ut i sjön. Fast egentligen med bilden av en röding på hornhinnan...

– Mamma, mamma, nu rå! utbrister Linus efter en stund.

Hans spö böjer sig ordentligt. Gungar lätt. Rätar sig igen.

– Lyft spötoppen Linus! uppmanar Lotta och när spöt återigen formar en båge så greppar hon håven.

Pojken kämpar emot så läpparna blir vita, orkar knappt hålla spötoppen över vattenytan.

Jag skulle vilja hjälpa honom. Bara lite...

Men nu är det Linus som fiskar, och ingen – annan än jag – kan tänka sig att

beröva honom den äran.

Tillsammans landar de en skimrande röding i håven. Linus kinder blir rosenröda och ögonen är blanka av ansträngning och stolthet.

– Åh, vad fin! utbrister han fascinerat.

– Åh, vad äcklig! tillägger han med skräckblandad förtjusning när han försiktigt petar på fiskens röda mage.

Ja, nog är den vacker alltid. Grann och praktfull.

Men äcklig är den sannerligen inte. Inga vassa fjäll utan alldeles len. Perfekt att grilla direkt över elden. En verklig delikatess till både smak och utseende!

En närmare två kilo stor öring landar också i båten denna septemberdag och därmed är vårt besök i Frostviksfjällen fulländat.

Vi lämnar Jorm med en självklar insikt om varför besökare i ett hundratal år har skrivit turisthistoria i denna fjällbygd.

SIMFÖTTER & FLYTRING

Tystnaden är nästan påträngande. Ingen båtmotor, inga gnekande årtullar, bara vadarbyxor som prasslar när vi med simfötter och flytring glider fram över skogstjärnens spegelblanka vatten. En ormråk cirklar under den gråroda himlen, två snövita svanar ligger ostörda kvar i vattnet och ett stäm av småfisk simmar tätt intill oss. Så nära, så fångslande – en så fullkomlig känsla av att vara delaktig i naturen.

Det finns oändligt många fiskrika sjöar och tjärnar i vårt län – och i just denna lilla tjärn vet vi med säkerhet att det lurar riktigt stora abborrar. Stillheten blandas med olidlig spänning. Kan en fisk dra iväg med flytringen? Tänk om jag får en storgädda i famnen. Hjärtat nästan stannar när kastspöt plötsligt dras ner mot ytan och något kraftfullt hugger tag i jiggen...

Mycket har vi varit med om under detta fiskeår, men detta var något alldeles speciellt. Med håv och pannlampa rände vi runt i mörkret. Spännande och mysigt – ett utmärkt uppslag för en liten personalresa.

ROM!

Ett nattligt äventyr

Mörk ruggig höst, första veckan i november. Inte en tid då man i första hand tänker på friluftsjakt – snarare på att tända stearinljus och krypa upp i soffan med en kopp varmt te.

Men nu börjar faktiskt ett riktigt spännande och mycket speciellt fiske. Inte många har provat det, eller ens hört talas om det.

Det är sen eftermiddag när 15 personer packar med sig vadarstövlar, ficklampor och håvar. Och mycket gott fika förstås.

Vi åker ut till Hållborgsån vid Pilgrimstad några mil söder om Östersund och löser ett varsitt fiskekort för 30 kronor.

Det är mörkt när vi parkerar vid ån och det känns en aning gruvsamt att kliva ur bilen. Men vi har varma kläder med oss och det är en vindstilla kväll. Stämningen är uppsluppen och vi är spända över hur detta ska gå till.

När vi fått på oss vadarstövlarna och

»Neeeeej! Jag tappade en jättefin dam!
Hela handen är full av rom«

bundit en Ica-kasse vid ett bälte kring midjan, beger vi oss stapplande ut i ån i grupper om tre och tre, med drygt 100 meters mellanrum. Några använder pannlampa i stället för vanlig ficklampa, och det är nog att rekommendera. Det är becksvalt ute och Hållborgsån är full av hala stenar, så innan man förlikat sig med den långa och ganska otympliga håven använder man gärna den ena armen till att enbart hålla balansen.

Det är sikhonor med sina stinna, romfyllda magar vi söker.

– Honorna håller sig mestadels nära stränderna, medan hannarna är snabbare och håller till ute i strömmen. Om ni känner

på fisken så är hannarna knottriga längs sidorna nu under leken, medan honorna är alldeles lena, säger länsfiskekonsulent Sven-Ola Öhlund.

Det är han som bjudit sin personal att prova detta – en av hans egna favoritaktiviteter.

Vi sveper med lamporna över vattnet och botten syns faktiskt riktigt bra. Men var är nu fiskarna? Det har sagts oss att vattnet kan koka av sik ibland och att man kan håva flera sikar på ett hävdrag...

– Nu hör jag hur de leker, säger Emma Johansson plötsligt.

– Jovisst du, skrattar Cecilia von Platen skeptiskt. »

Siken leker under senhösten eller förvintern i strömmande vatten och inom sjöarnas grundområden på grus- eller sandbottnar. Hållborgsån och flera andra bra platser för sikhävning ligger i Gimås vattensystem. Gå in på www.fisk.jamtland.se för tips om platser för sikhävning.

– Jorå, lyssna! Du måste lära dig att lyssna på naturen Cecilia, säger Emma filosofiskt.

Vi stannar till och vänder örat mot vatt-net. Och faktiskt, man kan höra ett slags kuttrigt ljud över strömmen.

– När hanar och honor ska sprida rom och mjölke så gnider de sig mot varandra och liksom vibrerar i vattenytan. Det är det som hörs, förklarar Sven-Ola Öhlund.

Det dröjer inte länge förrän vi också ser dem; kvicka små rackare, ser brunaktiga ut i vattnet men blir silvrigt skimrande när de rör sig.

Det är svårt att hålla koll på var fiskarna tar vägen, trots att ljuset från ficklampan sägs ha effekten att liksom "frysa" dem. Efter ett tag får vi trots allt in snitsen med att lägga håven framför fisken, dra ned-ströms och lyfta upp. Exalterade rop och skratt ekar nu längs hela ån.

– Ja, jag fick en!

– Nej, jag tappade den!

– Hjälp, den sitter fast i håven!

Ganska snart har de flesta av oss ett tiotal fiskar i plastpåsar och de två baljorna vi tog med oss blir fulla på ett par timmar.

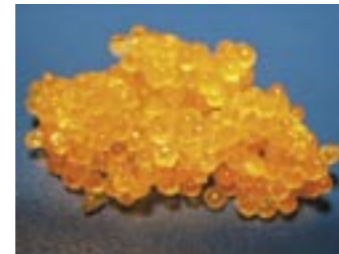
Man får dock känslan av att vi håller på med rovfiske, framför allt när det bara är rommen som tas tillvara.

– Se på detta som ren fiskevård, förklarar Sven-Ola Öhlund. Det starka sikbeståndet konkurrerar ut andra fiskarter, och dessutom har sikhävningen en marginell påverkan på populationen.

Några tar nu en kaffepaus och grillar korv framför brasan, medan andra inte kan få nog av fiskelyckans rus.

– Neeej, jag tappade en jättefin dam! Hela handen är full av rom! ropar en enträgen Cecilia von Platen utifrån mörkret.

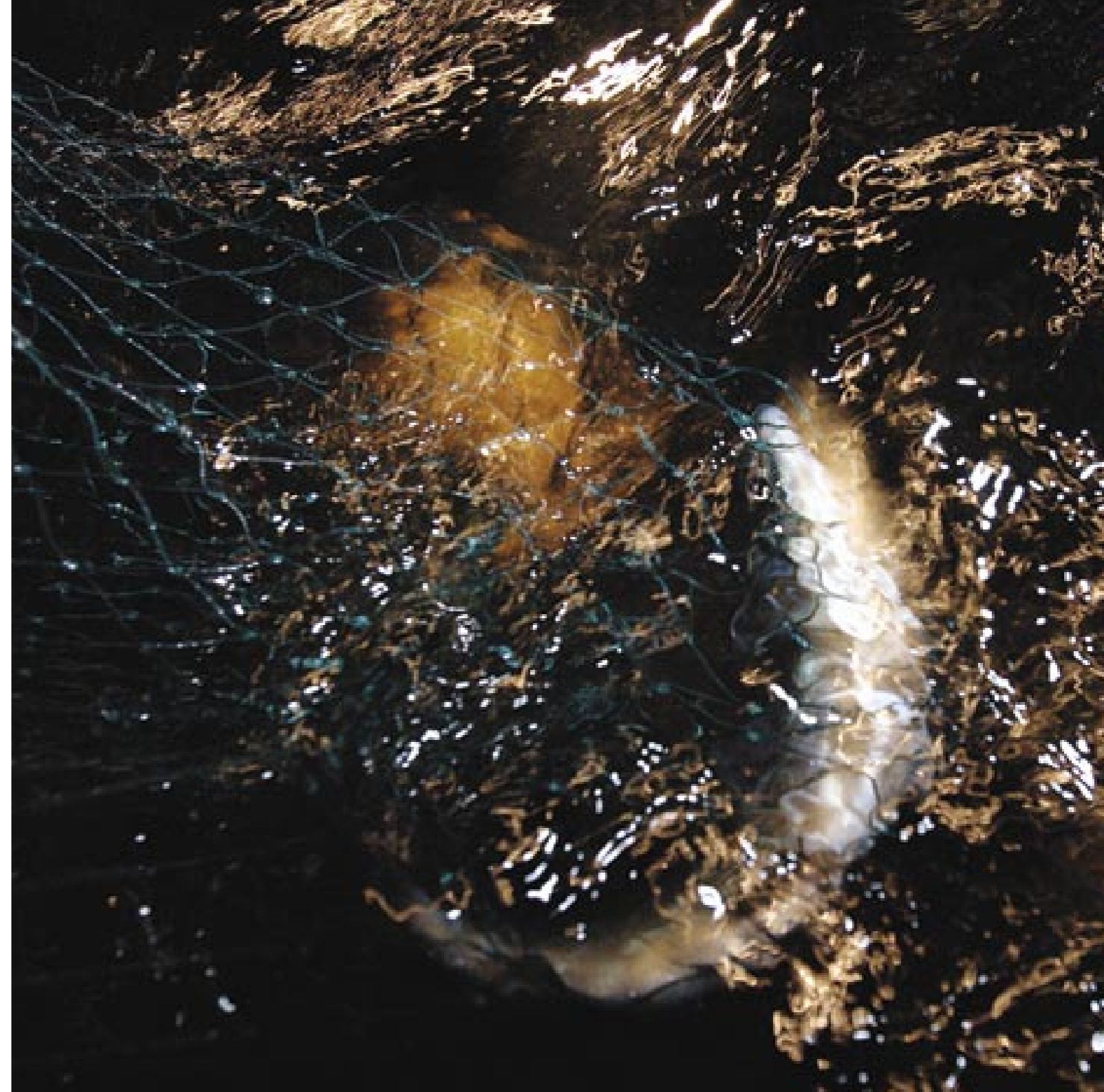
Hennes ficklampa börjar genast svepa över ån igen – i jakt på nya romstinna villebråd.

Delikatessen sikrom

Det är enkelt att tillreda sin egna sikrom och använda den som alternativ till bland annat löjrom. Det krävs en viss övning för att på effektivaste sätt klämma ur rommen ur fisken och det finns förstås flera olika sätt att krydda rommen. Men vissa grundmoment i tillredningen är desamma:

Börja med att försiktigt lyfta bort stordelen av hinnorna med en visp. Fyll sedan skålen med vatten och håll försiktigt bort vattnet. Upprepa flera gånger tills rommen är ren. Låt återstående vatten rinna av i en tätmaskig sil. Tillsätt 55 g salt per kilo rom och frys den i lagom stora portioner under minst fyra dagar.

NYIS PÅ ÅNNSJÖN

När vinterkylan nalkas riktas många längtande blickar mot sjöarna. Vissa har sparken halvt färdigpackad – vissa har sedan länge slipat långfärdsskridskorna. Snart lägger sig en spegelblank ishinna över vattnen.

De första skären känns olustiga. Den mörka avgrunden under isen får självbevarelsedriften att tjuta av längtan efter torra land. Men rädslan avtar snart och en tilltro även till de mörkaste ispartierna infinner sig. Vi lyfter blicken från isen, ut över det vida ishavet och upp mot de snöklädda fjäll som inramar den stora fjällsjön. Skär efter skär. En intensiv känsla av frihet. Man är lätt som en fjäder, som ett med fysikens lagar, och energin flödar genom varenda cell i kroppen. Solen strålar över det gnistrande vinterlandskapet, fast värmer föga.

Temperaturen ligger kring noll och vinden känns ljum mot de allt varmare kinderna.

Ånnsjön är en utmärkt sjö för långfärdsskridskor. Denna dag, den 1 december, ska också vara en utmärkt fiskedag. Isen lade sig förra veckan, månen var full härom natten och ur "Bondepraktikan" kan man utläsa att fiskelyckan förväntas tillta. Det har vi fått veta av en dam på 80+ som bor bredvid sjön och som också gärna tar sig en fisketur på långfärdsskridskor.

Med fiskeutrustning och varm choklad i ryggsäcken – och isdubbar runt halsen

förstås – färdas vi snabbt ut mot mitten av isflaket. Tvärs över sjön bryter meterbredda sprickor igenom den blanka ytan. Sprickorna är igenfrusna för tillfället, men spricker hela tiden upp under vintern. De flesta väljer att fiska just vid sprickorna, det sägs att det är bäst. I den svagare isen tränger ljuset lättare ner och man tror att fiskarna attraheras av det. Med säkerhet dras de i alla fall dit på våren när solen blir varmare och skapar tillväxt av plankton i vattnet.

Vi är inte speciellt tålmodiga med fisket till att börja med. Det liksom rycker i skridskorna, och lusten att borra nya hål blir extra stark när man kan färdas så fort mellan fiskeställena. Men hela morgonen har vi sett tre ihärdiga fiskare på håll. De sitter där på sparkar vid en spricka och njuter av solen. Vi undrar förstas om de fått fisk eftersom de sitter så länge vid samma ställe. Mitt på dagen blir nyfikenheten för stor och vi styr i deras riktning.

Ja minsann. Bredvid hålen ligger flera välgödda och alldeles knallröda rödingar. Riktigt fin matfisk.

Som ni kanske förstår fick skridskorna vila därefter!

Stig Johansson

”Grön-gul-röd är i särklass bäst!”

Pensionerad kriminalpolis som utbildat fisketillsynsmän i många år.

En man som från barnsben utforskat Jämtlands fiskevatten och som vet vad som lockar fisken att hugga.

Den perfekta personen att träffa inför isfisket imorgon!

– **Jaha, är det en autograf** du är ute efter? säger en högre man när han öppnar ytterdörren för mig.

När Stig Johansson ser hur ställd jag blir, bryter ett pillemariskt leende ut.

– Men herregud, kom in, kom in! Du ville ju se min lilla hobby, säger han och visar mig till övervåningen på hans villa i Östersund.

Där möts jag av en imponerande syn. Mängder av små och stora askar, till bredden fyllda med krokarna i de mest fantastiska färger och utsmyckningar!

– Hela livet har jag försökt få till den perfekta kroken. Men den finns förstås inte, säger Stig och ler.

Åh nej. Mitt hopp om ”den allsmåttiga kroken” dalar.

– Men det är många bra krokarna här. Den här, säger han och visar upp en grön-gul-röd krok. Den här är en krok utöver det vanliga. Den här färgkombinationen är den i särklass bästa för rödingpimpeln.

– Det började med en blå krok på 50-talet. På den tiden användes bara dubbel- eller trekrok med mask på långdragen. Men jag tänkte nytt och gjorde en upphängare med blå gummisnodd på en krok. Och så dun som hackel. Det blev direkt en succé för rödingfisket, säger han stolt.

– Det var då jag förstod att olika färger utlöser huggreflexen hos fisken. Vilken

färg beror på väder och ljusförhållanden. Man får prova sig fram, tio minuter per krok. Till sist hittar man den rätta.

– Jag ska visa dig hur jag gör, säger han och skjuter undan askarna från det väl använda skrivbordet.

Inget flugbindarstöd här inte. Kroken i handen och så lindar han snabbt på en ståltråd. Med en fingerfärdighet utan dess like!

– Färgpulver och epoxylim. Jag använder helt vanliga flugbindningsmaterial.

Jag tittar storögt på hur de oväntat nätta fingrarna arbetar. Så konstnärligt.

På bara några minuter ligger tre färggranna krokarna på tork. »

Stig Johansson är likt en levande fiskelegend här i länet. Han är välkänd som utbildare av fisketillsynsmän sedan mitten på 1980-talet – sammanlagt cirka 2000 elever – och erkänt kunnig om fiske och fiskeutrustning.

– Säljer du krokarna? frågar jag, och det liksom kliar i fingrarna efter att ta en näve skönheter och åka ut och fiska stoorra fiskar.

– Nänä, jag ger bort dem till vänner. En förlust förstås, säger han och ler.

Något som alltid förbryllat mig är ryktet att pimpelfiskare värmer upp maggoten i munnen, för att de ska sprattla mer i vattnet. Så jag frågar om man verkligen gör det.

– Nej, aldrig i livet! Jag har bara sett en person göra det, och han var ett riktigt original.

Så hur blir man en bra fiskare?

– Ja, det är ju främst redskapen. I regel

är det den som har de rätta grejorna som får fisk ... och så är det lite tur med i spelet förstås.

– Det klart att pimpel teknik och erfarenhet gör sitt till också. I vissa sjöar får man till exempel hålla blänket nästan stilla, med man i andra måste använda mer yviga rörelser.

– Fiske är ett tillfälligheternas spel, det är otroligt liten skillnad mellan succé och fiasko. Det var som med den grön-vit-röda kroken. Det var en vän till mig som provade den först. Han drog upp fisk på fisk och vi andra fick inte ett napp. Det trodde man ju inte.

Stig ler förnöjsamt över minnet och

begrundar sina krokarna i det svaga ljuset från fönstret.

– Nä, här sitter du och lyssnar på en gammal gubbe. Det är ju krokarna du ska få. Så du får ut och pimpla.

Stig plockar fram krok efter krok ur sin samling. Noggrant utvalda, otroligt vackra. Som smycken.

– Så där, använd flitigt, säger han och räcker över asken.

Vilka fiskar jag kommer att få, tänker jag förvåntansfullt när jag åker därifrån. Helt klart lovande utsikter för morgondagens isfiske i Storsjö Kapell.

Fint väder och prima krokarna.

Isfiske

LÅNGT FRÅN BILBRUM OCH OVÄSEN

Det började med en personalresa 1984. I år firar de 20-årsjubileum! Dessa män, som sedermera blev Täby Fiskeklubb, anlände även i år till det absoluta favoritstället – Storsjö fiskecamp i norra Härjedalen.

Vi utbrister "åhhh" när vi passerar små charmiga byar och kör längs strömmar som är strida av den redan påbörjade vårfloden. Vi utbrister också "åhhh" (men nu i moll) när vi ser de mörka, sörjiga sjöarna och att isarna redan har släppt från stranden.

– Om ni hade kommit två dagar senare så hade jag avrått er från att gå ut på isarna, säger Bo-Göran Lund, ägare till fiskecampen i den fagra fjällbyn Storsjö Kapell.

– Men gubbarna som ni ska träffa känner till isarna, tillägger han snabbt.

Han visar oss på kartan var det är strömmar och svag is och berättar samtidigt om det mångfacetterade fiskeområdet. Han pekar ut ett stort antal småsjöar och tjärnar som är lämpliga för pimpelfiske, men även sommarhalvårets pärlor såsom harrströmmarna Tandån och Storån. Och

så förstås det riksbekanta Sölvbacka strömmar.

Med isdubbar och kastlina beger vi oss ut på isen. Vi hittar tio av medlemmarna i Täby fiskeklubb, drygt halva sällskapet, strax nedanför byn. Alla är män, både yngre och äldre och ordentligt klädda med illröda overaller och stora varma skinnmössor.

– Hit kom vi första gången 1984 som personalresa för Stockholms Lokaltrafik, berättar Bengt Ljunggren. Första åren hade vi med oss några fruar och barn också, men de hade inte riktigt det rätta tålmodet tror jag.

– Alltså, det här är ju ingen semester som sådan, understryker Bengt. Vi tillbringar drygt 70 timmar på isen den här veckan. Vi är ute vid fem-tiden varje morgon och fiskar till invägningen klockan fem på eftermiddagen. Sedan vi rensat fisk, ätit middag och bastat så somnar vi ovaggade kan jag lova!

– Ja, och när vi kommer hem till Täby och familjen igen, så somnar vi i soffan, instämmer Mats Johansson och skrattar.

– Men det är ju förstås ingen stress. Lugnt och harmoniskt bara. Det är det som är viktigast för oss, tillägger Bengt.

Plötsligt får de trots allt eld i baken. Dags

att byta fiskevatten. De förklarar att det pågått en intern fisketävling under alla 20 åren. Det är nu bara två dagar kvar på deras fiskevecka och det är viktigt att fånga rätt slags fisk.

– Det bästa med själva fisket i Storsjö är just variationen. Vi fiskar efter fyra olika sorters fisk; röding, öring, harr och sik. Och det finns så otroligt många olika fiskevatten att välja bland, säger Robert Meyer.

Det gäller alltså att få största fisken av varje art – och resultatet dokumenteras noggrant. Som de leende förklarar "i händelse av diskussion".

– Oftast är största fisken en sik, men hittills i år är det en öring på 1290 gram, säger Stig Öhman och nickar menande åt en ung kille lite längre bort. Vederbörande sträcker på sig och ler stolt.

Vi följer med dem upp till öringvattnet Björnsjön och balanserar på en stock för att ta oss från stranden ut på isen. Dagen innan hamnade någon i sällskapet i det kalla vattnet när ett isflak vickade. Det hade gått bra, vattenoverallen höll måttet.

Jag binder hoppfullt på en av den lokale "pimpelgurun" Stig Johanssons krokar. Vi sitter där i lugn och ro, rycker lockande i pimpelspöt, dricker kaffe och njuter av utsikten mot fjällen. I norr reser sig en ridå

»Förutom naturen och fisket så är det mycket tack vare byborna som vi kommer tillbaka hit år efter år«

av högfjäll, naggad av de djupa dalgångarna Storådörren och Lunndörren. I nordväst och 1797 meter över havet vakar det ståtliga Helags.

– Här kommer man långt bort från allt bilbrum och oväsen. Naturen är bra skön, filosoferar Robert vid sitt hå.

De berättar om hur de lyssnar på orrarnas spel tidigt på morgonen och att de sett älg, berguv och alla möjliga djur. En gång matade de en orädd räv som plötsligt drog i väg med ryggsäcken.

– Men förutom naturen och fisket så är det ju mycket tack vare byborna som vi

kommer tillbaka hit år efter år. Tänk bara Per-Ture, han är så lugn, säger Robert och de andra nickar och ler instämmande.

– Första året var de visserligen lite avvaktande och de avslöjade inte sina fiskeställen. Men nu skjutsar de runt oss på skotrar och slädar för att vi ska hitta de bästa fiskeställena! skrattar Bengt.

– Nu du, nu har jag en, utbrister Robert plötsligt.

Han är skenbart lugn – medan mitt hjärta börjar hoppa i bröstet. Snabba ryck. Tina slänger sig ner på isen med kameran i högsta hugg, medan Lasse försiktigt och

tålmodigt, uppenbart erfaren, lirkar upp en skimrande öring på 7 hekto.

– Stig, kan du gissa vad det var för bete, ropar Robert med ett retsamt och mycket, mycket nöjt leende.

Han vänder sig till oss och sänker rösten.

– De har alltid sagt att det inte fungerar med jigg på ädelfisk. Men nu lär de vilja prova, säger han och det formligen glittrar i hans ögon.

Och mycket riktigt. Stig kommer och vill prova Roberts jiggar och räkor. Och Robert han bara njuter och delar med sig.

recept

Röding med musselsky, blåmusslor & friterade grönsaker

4 filéer av röding á 170 g
300 g färska blåmusslor
3 morötter
2 palsternackor
En liten bit rotselleri
1 gul lök
1 vitlöksklyfta
1 knippe persilja
6 msk smör
2 del vitt vin
olivolja

Skrapa och skölj de färska musslorna väl. Finhacka lite lök, morot, selleri, palsternacka och vitlök till musselskyn. Fräs grönsakerna i en kastrull hastigt utan att de tar färg. Tillsätt musslorna och rör om. Håll på vinet och låt koka kraftigt i cirka 3 minuter eller tills musslorna öppnat sig. Ta upp musslorna och spara dem till garneringen (kasta de som inte öppnat sig.) Låt buljongen koka ihop lite och kör sedan allt i mixer. Sila av. Klicka ner smör under omrörning i den varma musselskyn, den ska inte koka. Avsluta med att röra i finhackad persilja och smaksätt med salt och peppar. Resterande grönsaker finstrimlas och steks eller friteras hastigt i lite olja. Stek rödingfiléerna, börja med den skinnfria sidan cirka 2 minuter, vänd och stek färdigt på skinnsidan cirka 4 minuter. Lägg upp fisk och friterade grönsaker på tallriken, håll över musselskyn och garnera med varma musslor i skal. Servera gärna med pressad potatis.

Fisk på forntida vis

Det är en stor njutning att samlas vid öppen eld och äta primitivt. Hedenhös fyllde sin nyfångade fisk med björklöv, lindade in den i blötnäver och tillagade den i en kokgrop. Vi kan i stället göra ett fiskpaket av en blötlagd tidning. Salta fisken inuti och lägg i en klick smör. Vänta tills elden falnat och lägg paketet på glöden. Vänd paketet varsamt. När tidningen förkolnat och fiskbenet lossnar är fisken klar. Servera på björkskiva med kokt mandelpotatis, salladsblad och tunnbröd.

Härjedalsk harrgryta

Harren är en synnerligen delikat matfisk, men det är viktigt att den tillagas så färsk som möjligt.

1 kg harr
½ purjolök
3 morötter
2 gullökar
4-8 potatisar
dill
salt
hel vit- och kryddpeppar

Fjälla, rensa och skölj harren men låt huvudet sitta kvar. Skiva potatis och morötter. Koka upp potatisen i lättsaltat vatten. Tillsätt morötter, lök, dill och peppar efter cirka 5 minuter. Låt koka tills rotsakerna är nästan färdiga. Skär harren i portionsbitar och lägg i grytan. Efter ytterligare 5 minuter eller när köttet släpper från benen är fisken klar. Före servering benas fisken och köttbitarna läggs tillbaka i grytan.

Særimmers fisksås

Den här fisksåsen är lämplig att göra på mager fisk såsom abborre, sik eller gädda, men andra fisksorter kan väljas efter tillgång och smak.

4 portioner
500 g fiskfilé i bitar
10 bollar tagliatelle
broccoli i bitar
Sås:
2 msk olja
1 gul lök, finhackad
1-2 msk tomatpuré
1 msk torkad basilika
2 dl creme fraiche
1 fiskbuljongtärning
¾ dl vitt vin
salt och peppar

Fräs löken i olja och tillsätt tomatpuré, buljongtärning, vin och creme fraiche. Låt koka i 3-5 minuter. Smaksätt med basilika och peppar. Lägg ner fisken och koka försiktigt i 10-12 minuter utan omrörning så att fisken inte går sönder. Såsen kan redas om man önskar fastare konsistens och creme fraiche kan bytas ut mot krossade tomater, vilket ger en rödare sås. Koka pastan i rikligt med lättsaltat vatten. Tillsätt broccolin när det återstår 5 minuter av koktiden. Håll av i durkslag. Lägg upp pasta och broccoli på tallriken och håll över fisksåsen. Garnera med färsk basilika.

Sedan 1990 har 70 miljoner satsats på fiskevårdsprojekt i länet – för att stärka fiskbestånden och således skapa förutsättningar för en hållbar fisketurism och bygdeutveckling. På plats i en forsande ström erbjuds jag följande, helt fascinerande, inblick i detta arbete.

BÄDDAT FÖR BÄTTRE FISKE

Inbäddad i en luftfylld och alldeles för stor torrdräkt, sveps jag nedströms Toskströmmen i nordvästra Jämtland. Kallt vatten sipprar in i ärmuddarna och cyklopet är inte helt tättslutande – men ack så lite det bekommer mig. Jag färdas i en fantastisk värld insvept i tjock tryckande tystnad, allt som hörs är mina egna ansträngda andetag och ett dovt ljud av starkt flödande vatten. Så synligt, så förvånande tydligt ser jag alla skrymslen och vrår. Det kalla klara vattnet sveper över algklädda stenar och luddigt levande bottenar.

Jag glider upp över ett stort stenblock och återförs för en sekund till vår högljudda, brusande luftvärld igen. Söker mig åter under ytan och svävar över den djupa håla som bildats bakom stenen.

Och där, där är de! Jag börjar vifta, tippa åt sidan, försöker peka och visa. Exalterad över åsynen försöker jag ropa "titta där, vilka vackra, vilka stora", men rösten kvävs i snorkeln och blir till ett meningslöst hummande.

Framför mig och bredvid mig vilar öringar och harrar i hålans lugnare vattenmassa. Så stilla, så oberörda glider de ur sikte och med en mjuk duns tvingas jag upp på

nästa stora sten, över till ännu en djuphåla och in i nästa akvarium.

Plötsligt ett grepp över stöveln och så släpas jag baklänges mot stranden. Liksom nyvaket förvirrad tittar jag upp i Gunnars skrottande ansikte.

– Var det den stora öringen du såg när du började låta sådär? Den var nog kring femkilosstreckets skulle jag tro, säger Gunnar som tydligen simmat alldeles bakom mig.

Jag drar snorkeln ur munnen och försöker förgäves att ställa mig upp. Adrenalinet pumpar i blodet och en fullständig lyckokänsla får mig att skratta okontrollerat. Vilken grej!

Det är inventering av Toskströmmen som Gunnar Jacobsson och Lars Bergwall från Länsstyrelsen har tagit mig med på denna strålände höstdag. En av deras arbetsuppgifter är att snorkla längs vissa utvalda strömsträckor för att bedöma storlek och antal i fiskbeståndet. Dessutom kontrollerar de också utfallet av genomförd biotopvård.

Lars och Gunnar berättar om restaureringen som utförts i Toskströmmen. I denna och många andra vattendrag

gjordes flottledsrensningar under perioden 1830–1960. Då slätades strömbottenarna ut och murar av sprängsten sattes upp för att skapa smidiga rutschbanor för timret. Samtidigt fördrävades vattendragens ekosystem och fiskens stånd- och lekplatser.

– Restaureringen innebär att man återskapar så naturliga och variationsrika strömmiljöer som möjligt genom att återföra sten, skapa djuphålur och lägga ut lekgrus. Hittills har 75 mil av länets vattendrag undergått sådan biotopvård, berättar Lars Bergwall.

Efter en kopp värmande kaffe vid strandkanten tar vi itu med dagens andra uppdrag. Ett grunt biflöde till Toskströmmen ska inventeras med elfiske.

Lars bär ett elaggregat på ryggen och går längs vattendraget med en stav som »

»med en mjuk duns tvingas jag upp på nästa stora sten, över till ännu en djuphåla och in i nästa akvarium«

sänder ut ström i vattnet. Bedövd fisk hävas upp innan de hinner kvickna till och försvinna, och på de 50 fiskar som fångas in kontrolleras mått och kondition. Innan fisken släpps tillbaka klipps också en liten bit fena av för DNA-prov som ska fastställa stamtillhörighet och eventuella korsningar.

Fiskbestånden har det senaste seklet belastats av miljöförändringar såsom flottledsrensning, vattenkraftutbyggnad, andra vandringshinder och till viss del försämrade vattenkvalitet och misslyckade inplanteringar av fisk. Därför har Länsstyrelsen tillsammans med lokala fiskevårdsorganisationer drivit fiskevårdsprojekt med omfattande åtgärder, för att återställa störda naturmiljöer och på andra sätt försöka stärka livsbetingelserna i sjöar och vattendrag.

Den övervakning av fiskbestånden som bland annat Lars och Gunnar jobbar med – och som även innefattar kontroller vid fisktrappor, provfiske med nät och märkning av fisk – är en del i uppföljningen av hur insatserna lyckats och om fler eller andra åtgärder måste vidtas. Man samlar också underlag för bedömning om godtagbart fisketryck och för forskning.

Att snorkla i Toskströmmen blev tveklöst en av sommarens absoluta höjdpunkter. Man behöver sannerligen inte åka ända till Söderhavet för att snorkla i fascinerande undervattensvärldar!

Fiskevård

FÖRR I TIDEN...

Fiskevården i länet har egentligen pågått i mer än 150 år – med åtgärder som i sin tid bedömdes riktiga. God fiskevård var nödvändig för folkhushållningen och från 1930-talet även för det tilltagande fritidsfisket. Redan i mitten på 1800-talet anlades fiskodlingar och romkläckningsanstalter för att öka matproduktionen, mer eller mindre lyckade utsättningar gjordes, och vissa värdefulla fiskeplatser hade redan då ett noga reglerat fiske. Länets första fiskevårdsförening bildades i Tännäs i Härjedalen 1931. (källa: Fiskelycka)

...IDAG ...

Först för 25 år sedan påbörjades dagens mer systematiska fiskevård. I en pionjärsinsats från Länsstyrelsens fiskeenhet upprättades fiskeplaner i alla länets kommuner mellan 1980-1995. Ett lokalt förankrat och helt unikt samarbete uppstod där stat, kommun, fiskerättsägare och andra berörda (sammanlagt drygt 5000 personer) enades om hur man ville bevara och åtgärda sjöar och vattendrag – och på så sätt också öka länsbornas livskvalitet, skapa arbetstillfällen och service. Lokala fiskevårdsområdesföreningar blev den nya organisationsmodellen för en hållbar skötsel av de fiskevatten som är belägna nedan renbetesfjällen.

...OCH TILL FJÄLLS

Förutsättningarna för fiskevattnen inom renbetesfjällen är delvis annorlunda, både vad gäller nyttjande och skötsel. Här har renägande medlemmar i samebyar bedrivit ett hållbart fiske för husbehov sedan mycket lång tid tillbaka. Samtidigt utarrenderade staten (som markägare) vissa vatten för andras husbehovsfiske. Det var först i mitten av 1900-talet som fjällvärlden började öppnas upp för sportfiske. Idag upplåter staten cirka 2000 fiskevatten inom renbetesfjällen, men begränsar fisketrycket med regler som avser att skydda och bevara de naturliga öring- och rödingbestånden, till exempel kvotering, minimimått, redskapsbegränsning och fredade perioder.

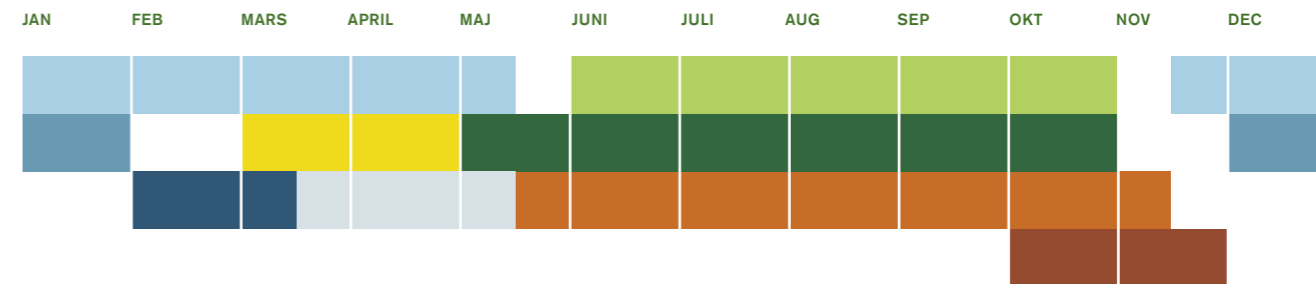
Idag arbetar mer än 200 organisationer med fiskefrågor vårt län, varav hälften arbetar med satsningar inom turistfiske. Ett 50-tal fiskecamper har anlagts och i flera samebyar spirar fisketurismen.

Fiske året runt

Det är inte konstigt att över 100 000 fisketurister väljer att fiska i länet varje år, och att så mycket som 60 procent av länsbefolkningen! I Jämtland och Härjedalen finns det goda fiskemöjligheter året runt.

Att försöka indela fisket utifrån årstider är förstas önskvärt, men inte helt lätt. Årstidsvariationer och faktorer såsom tid på dygnet, månens fas, vattenföring och fiskarens grad av skicklighet skapar en ständig oförutsägbarhet – och spänning! Nedanstående schema ger dock ett hum om vad som kan tänkas vara "bästa val" under olika perioder.

Ett gott tips är att besöka www.fiske.jamtland.se för att få lokala råd, tips och kontaktpersoner till länets 200 fiskeområden.

Pimpelfiske Öring, Röding & Abborre
Pimpelfiske Sik & Harr
Mete & spinnfiske Abborre & Gädda

Pimpelfiske Sik (Locknesjön)
Angelfiske Gädda
Trolling/dragrodd Öring, Röding & Kanadaröding

Pimpelfiske Lake
Flug- & spinnfiske Öring, Röding, Harr & Sik
Sikhävning

www.fiske.jamtland.se

Besök Jämtlands läns fiskesajt. Här får du råd och tips om fiske och serviceutbud i länets 200 varierande fiskeområden.

www.z.lst.se

Du är också välkommen att kontakta Länsstyrelsens fiskefunktion med frågor kring fiske och fiskevård i Jämtlands län, tel vx 063-14 60 00

Sven-Ola Öhlund 063-14 60 11

Lars Norman 063-14 60 16

Ulla Öhlund 063-14 60 13

Lars Bergwall 063-14 60 85

Gunnar Jacobsson 063-14 60 14

Joakim Svensson 063-14 60 18

Kent Johansson 063-14 60 15

www.jamtland.se

Nyfiken på Jämtland och Härjedalen? Besök porten till Jämtlands län.

Projektledning: Elin Andersson, i samråd med Claes Ahlström, Sven-Ola Öhlund, Lars Norman och Ulla Öhlund.

Texter: Elin Andersson

Foto: Tina Stafrén, Marie Birkl, Per-Olov Wikberg, Peter Sjödin, Tage Forslund, Janne Andersson, Kjell Simonsson, Elin Andersson

Grafisk form: Åsa Swee/Adeprimo

Tryck: Arkpressen AB 2005

Fiske i Jämtland ingår i en broschyserie producerad av Länsstyrelsen i Jämtlands län tillsammans med **Jämtländsk Design** och **Jämtlands Länsbroschyr** som går att beställa från Länsstyrelsen, tel 063-14 60 00.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

